

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 041/17

KLAGER: Helge Simonnes
PUBLIKASJON: Bygdebladet
PUBLISERINGSDATO: 13.12.2017
STOFFOMRÅDE: Politikk
SJANGER: Nyhetsartikkel/kommentar
SØKERSTIKKORD: Samtidig imøtegåelse, skillet mellom kommentar og faktiske opplysninger
REGISTRERT: 24.02.2017
BEHANDLET I PFU: 23.05.2017
BEHANDLINGSTID: 91 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Bygdebladet publiserte tirsdag 13. desember 2016 et førstesideoppslag med tittelen «**Bør ordføreren trekke seg?**».

På førstesiden stod også følgende tekst:

«Ørskog-ordfører Karen Simonnes Aanes er på nytt igang med korte sjukmeldingar frå veke til veke. M. a. har ho meldt forfall til tre viktige ordførarsamlingar for planlegginga av nye Ålesund Kommune - utan å skaffe erstattar. Det er på det reine at Ørskog no lir under manglande politisk styring. Side 2 og 52-53»

Daværende ordfører i Ørskog, Karen Simonnes Aanes, var avbildet med et lite profilbilde.

På side to og tre var det en kommentarartikkel om saken. Kommentaren hadde tittelen «**Problematisk rundt ordføreren i Ørskog**».

På ingressplass stod det:

«Med ordfører Karen Simonnes Aanes i hovudrolla har Ørskog hamna i ein mildt sagt kinkig situasjon. Av helsemessige omsyn kan den valde ordførareren ikkje skjøtte sine verv. Og sidan sjukmeldingane går over korte periodar, blir det problematisk for varaordfører Geir P. Aure å hoppe inn på direkten.»

Brødteksten åpnet slik:

«Det spesielle med saka er at dette ikkje er ein ny situasjon. Tidlegare i år opplevde vi korleis Aure måtte ta over oppgåvene med å representere i prosessen og leie møte rundt kommunereforma. Det blei litt av og på, men det hangla i gjennom ved at varaordføraren tidsmessig fekk ei slags ordning i sin leiarjobb i Ålesund. Tilfredsstillande var det ikkje å skulle kombinere to heildagsjobbar, men det gjekk på eitt vis.»

Videre stod det at Aanes ikke hadde deltatt på flere møter med tre ander kommuner i et arbeidsutvalg om kommunesammenslåing. Artikkelforfatteren skrev:

«Det skaper ein viss frustrasjon når ein av dei fire kommunane uteblir. Ørskog blir ikkje representert der viktige spørsmål skal vurderast, og utvalet får ikkje ønska kontakt med kommunen.»

I kommentarartikkelen ble det også opplyst at Aanes ikke ønsket å stille til intervju om saken fordi hun var sykemeldt. Det stod:

«Vi respekterer sjukmeldinga, men at det ikkje kan førast ein samtale med avisa om den brennaktuelle saka er likevel vanskeleg å forstå. Berre få dagar tidlegare stilte den sjukmeldte ordføraren opp som offisiell representant for å gratulere bygdas hundreårs jublant.»

Forfatteren skrev deretter at det har **«vore en god del prat»** om saken i bygda, og at håpet har vært at **«det skulle gå seg til»**. Deretter stod det:

«Ordførar i norske kommunar har sterkt rettsvern og det skal mykje til å bli kasta. I Ørskog sitt tilfelle synest det som at einaste farbare veg er at ho trekker seg frivillig og ny ordførar blir valt. (...) Eit alternativ kan vere langtids sjukmelding slik at vara kan gå inn på permanent basis.»

Artikkelen ble avsluttet slik:

«Ørskog er inne i ein tilstand der både den politiske og det administrative apparatet må settast i fullverdig funksjon. Det skjer ikkje ved eit fråverande leriarskap som vi no opplever. Det er for mykje som står på spel til at dette skal flyte vidare utan at det er kaptein på brua. Det er framtida for Ørskogfolket det no gjeld.»

Bygdebladet publiserte samme dag i samme avis også en nyhetsartikkel om temaet. Artikkelen hadde følgende tittel:

«Nye Ålesund-kommunen blir etablert uten Ørskog-ordføraren ... men sjukemeldt ordførar stiller med ordførarkjede på 100-års fest...».

Artikkelens ingress var slik:

«- Det er klart at dette er ein ugrei situasjon når Ørskog ikkje stiller, seier Skodje-ordførar Dag Olav Tennfjord (H).

Han kommenterer at ordførar Karen Simonnes Aanes (A) har meldt forfall til tre møte på rad i arbeidsutvalet for 'Nye Ålesund'.

- Sterkt beklageleg når vi veit at dette er viktigaste saka i Ørskog kommune si historie, uttalar varaordførar Geir P. Aure (V/KrF) som i dag er fungerande ordførar.»

I avisen var det et bilde av Aanes med følgende bildetekst:

«Den sjukmeldte ørskogordføraren Karen Simonnes Aanes stilte med kjede og blomsterhelsingar til 100 års jubilanten sist helg. Men deltek ikkje i noko form for politiske møter.»

I brødtekstens innledning stod det:

«Den uoversiktlege situasjonen for det politiske leiarskapet i Ørskog vekker no bekymring.

- Det er innbyggerane som må ta konsekvensen av det vi går glipp av ved ikkje å delta, seier Aure.

På rådhuset konstaterar rådmannen at Ørskog ikkje er med når viktige samanslåingsprosessar vert diskutert.»

Avisen opplyste vidare at de hadde forsøkt å komme i kontakt med Aanes for et intervju, men at de hadde fått svar på SMS at hun ikke kunne på grunn av sykemeldingen, som varte til 19. desember 2016.

Bygdebladet skrev også at Aanes hadde meldt forfall til tre møter i arbeidsutvalget med de andre kommunene. Deretter stod det:

«Men også tidlegare i kommuneprosessen har det vore av og på for ordføraren. Varaordførar Geir P. Aure har stilt på kort varsel og representert kommunen.

- Det er klart at dette skaper vanskar der vi skal gjennomføre denne krevande prosessen som krev absolutt ein ordførar på full tid. Det er umuleg for meg når eg heile tida må stille på så kort varsel. Som dagleg leiar for Ålesund og Volsdalen menighet har eg også timeplan som må gjennomførast. Slik det er blitt i Ørskog går dette ut over alle, politikarane, administrasjonen og først og fremst innbyggerane. Vi har fått ein tilstand der det politiske leiarskapet i periodar er fråverande, seier Aure.»

Etter dette ble rådmann Synnøve Vasstrand Synnes i Ørskog kommune sitert:

«- For å utføre oppgåvene er vi avhengige av politiske leiing. Det oppstår ei stor utfordring når den i store periodar ikkje er til stades, og vi veit ikkje frå veke til veke (...).

Ho legg til at det ikkje er berre prosessen rundt kommunereforma som blir lidande, men også den øvrige drifta i kommunen.»

Vidare stod det:

«- I prosessen rundt nykommunen er det viktig at det er kontinuitet i å fronte kommunane sine interesser, seier Dag Olav Tennfjord.

Vi ønsker på alle måtar å ha Ørskog med i dette som klart er av så betydning for framtida.

No er det blitt ein ugrei situasjon, meg eg har i etterkant av møta teke kontakt og informert om kva som er blitt gjort.»

Fungerende ordfører Aure uttalte så:

«- Vi må delta og ivareta innbyggerane sine interesser. Vi kan rett og slett ikkje vere fråverande med tanke på alt som står på spel (...))»

Lenger ned i artikkelen skrev Bygdebladet at Aure hadde fått en ukes forlengelse av Aanes sykemelding på SMS «**så sent som søndag kveld**». Aure uttale deretter:

**«- Å gå på slik frå veke til veke på så kort varsel skaper ein naudsituasjon. (...)
- Etter kommunelova har vi politikarar lite vi skal ha sagt over ordføraren. Der er berre to utgangar om ikkje kjem tilbake raskt, enten langtids sjukmelding eller at ho trekker seg som ordførar.»**

På spørsmål om hvordan han vurderer situasjonen, svarte Aure:

«- Den er så uheldig som den kan vere med tanke på den skjebnetid Ørskog er inne i.»

Etter dette skrev avisen at Aure hadde blitt forbauset da han forstod at skulle delta i en 100-årsdag til tross for sykemeldingen.

Artikkelen ble avsluttet slik:

**«Sjukmeldingane til Ørskogordføraren starta i mars og pågjekk med avbrot i rundt fire månadar. No har det altså kome nye sjukmeldinger. Ho har til Bygdebladet ikkje ville kome med noko forklaring på kva som er årsaka til sjukemeldingane - med unntak av at ho skulda på 'influenza' dei dørste vekene.
(...)**

Bygdebladet kjenner til at ei sak om samarbeidsproblem mellom ordførar og administrasjonen har vore handsama for lukkede dører både i formannskap og kommunestyre i det siste. Men ingen vil offentleg stadfeste dette.»

KLAGEN:

Klager er Helge Simonnes, bror til Karen Simonnes Aanes. Han mener Bygdebladet har brutt god presseskikk på punkt 4.2, om å skille mellom kommentarer og faktiske opplysninger, og punkt 4.14, om samtidig imøtegåelse.

Klager har skrevet argumentene sine slik:

- **«Er det tilstrekkelig å ta ein telefon til ein ordførar som er sjukmeld og vise til at 'du pleier å ringe tilbake'? Redaktøren hevdar at Karen Simonnes Annes hadde fått oppringing på fredag, men han medgir at det verken vart sendt epost, sms eller gjort fleire oppringingsforsøk.»**

- «Søndag kveld 11. desember klokka 20.30 sende han ein sms med ynskje om intervju neste morgon 'om ordførarsituasjonen i Ørskog'. Dette er ein svært generell temaformulering, og ber ikkje i seg opplysningar om at det ville bli sett fram skuldingar mot ordføraren. Ut frå sin helsetilstand fann ikkje Karen Simonnes det rett å gå inn på eit generelt intervju om 'ordførarsituasjonen' måndag morgon.»
- «Redaktøren skriv at saka utvikla seg ut over mandagen. Då kom det fram skuldingar om at ordførar ikkje hadde sørga for å gje melding slik at varaordførar kunne delta i viktige møter. Dette er ei konkret skulding som Karen Simonnes Aanes burde fått rett til å kommentere overfor avisa samstundes med første publisering. Redaksjonen ga henne ikkje høve til, og det er etter mi mening brot på god presseskikk. Påstanden om at ho ikke hadde skaffa erstattar var også sett fram på førstesida 13.12.2016.»

Klager opplyser at han sendte en epost til Bygdebladets redaktør med forslag til hvordan avisen kunne rette opp det angivelige presseetiske overtrampet. Dette ble avslått, opplyser klager.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har ikke vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet.

TILSVARSRUNDEN:

Bygdebladet kan ikke se å ha brutt god presseskikk. Avisen avviser påstanden om at førstesideoppslaget ikke skiller mellom kommentar og faktiske opplysninger. Redaktøren skriver:

«Dette oppslaget viser til vår kommentar på side 2 i avisa. Om lesaren vil vite meir enn framsideoppslaget må ein bla om og lese kommentaren. Den er både merka som kommentar og signert. Vil ein endå vite meir om saka kan ein lese reportasjen side 52-53.

Om vi hadde lagt til 'meinar Bygdebladet' på framsida hadde dette blitt enda klarare, men ikkje naudsynt for at ein skal forstå at det er avisa som stiller spørsmålet om ordføraren bør trekke seg.»

Avisen viser deretter til påstanden om at Aanes ikke fikk tilstrekkelig samtidig imøtegåelse, og skriver:

«Bb si erfaring tilseier at ordførar Karen Simonnes Aanes alltid ringer tilbake om ho ikkje kan ta ta telefonen når avisa ringer. Vi har uansett god tid til å få kontakt før deadline mandag ettermiddag.»

Bygdebladet opplyser at de sendte to SMS-er til Aanes søndag kveld, altså to dager før publisering. Den første SMS-en inneholdt «eit generelt ynskje om intervju om ordførarsituasjonen neste morgon», og Aanes ba da avisen da om å være mer konkret, skriver Bygdebladet.

«Vi svara då at vi skulle køyre ei større sak om ordførarsituasjonen - vinkla på at Ørskog ikkje hadde møtt på dei to siste møta i arbeidsutvalet for nye Ålesund kommune. Svaret frå ordføraren var ikkje til å ta feil av: *'Ingen kommentar før etter sjukmeldingsperioden.'*»

Når det gjelder klagers påstand om at Aanes burde fått svare på anklagene om at hun ikke sørget for en erstatting tidsnok, skriver avisen:

«Vi forheld oss til *'ingen kommentar før etter sjukmeldingsperioden'*. Erttertida viser at ho heller ikkje nyttar seg av høvet til å imøtegå kritikken i seinare utgåver av Bygdebladet før ho er tilbake i ordførarstolen 2/1-2017.»

Bygdebladet opplyser at Aanes dagen etter oppslaget ba om få tilsendt spørsmål på epost, noe redaksjonen sendte henne. Aanes varslet også at hun vurderte å klage til PFU. Bygdebladet skriver:

«Eit av spørsmåla [som ble sendt over, sekr.anm.] er: *'Kor viktig meiner du det er at Ørskog kommune har ei politisk toppleiing på plass til ei kvar tid - og har du gjort det som står i di makt for å legge til rette for at det kan skje?'*

Ho velger å vente til ho er tilbake i ordførarstolen 2/1-17 før ho svarar: *'Alle kommunar treng ei politisk toppleiing som er på plass. Difor har vi ordningar med vararepresentantar som kan gå inn i dei ulike omboda. Har sendt sjukmelding til administrasjonen.'*»

Avisen opplyser også at Aanes i ettertid lovet å ha bedre kommunikasjon med varaordfører, og at hun trakk seg fra ordførerstillingen 2. februar.

Deretter beskriver Bygdebladet hvordan Aanes' bror, altså klager, tok kontakt med avisen:

«Han foreslår at vi kan kome til ei ordning og vil sende over forslag til tekst. Mandag morgon ligg eposten frå Helge Simonnes i innboksen min: Ein leiarartikkel - underskriven av Reidar Opsal, ansvarleg redaktør (!) Provosert over den garva presse mannen sitt forsøk på hersketeknikar ringer vi tilbake og melder at vi ikkje aktar å skrive leiarartiklar med 'påhalden penn'. Samtidig vert han oppmoda om å nytte lesarbrevidene, med fullt namn, og/eller gjere alvor av klagen til PFU.»

Avslutningsvis skriver avisen:

«Interessene til dei omlag 2300 innbyggjarar i Ørskog Kommune er for oss viktigare enn at ein ordførar, som ikkje skjøttar tillitsvervet, skal få stoppe samfunnsutviklinga.»

Klager advarer mot at en sak kan bli så viktig for en avis at «presseetiske omsyn bli skadelidande». Han skriver:

«Særleg sårbart er dette i ein liten avisredaksjon når avisa på leiarplass tek tydeleg stilling til saka. Ofte er det kort avstand mellom dei som skriv leiarartiklar og som legg føringar på reportasje og nyhendedekning.»

Klager fastholder at det er umulig å se på førstesiden hva som er kommentar og hva som er reportasje. Videre mener han at Bygdebladet har «eit merkeleg syn på retten til samtidig

imøtegang» og viser til redaktørens argument om at Aanes «alltid ringer tilbake». Han skriver:

«Eg meiner framleis at spørsmålet frå redaksjonen var svært generelt formulert då den tok kontakt med Karen Simonnes Aanes søndag kveld. Redaktør Reidar Opsal har også opplyst at det først på måndag formiddag utvikla seg slik at saka vart meir konkret. Blant anna blir det i reportasjen hevda at ordføraren ikkje har skaffa vikar. Dette er ein sterk påstand, som skulle ha vore førelagt henne.»

Klager kommenterer også avisens reaksjon på lederartikkelen som klager foreslo at avisen skulle trykke. Ifølge klager var han og redaktøren enige om at han skulle skrive noen formuleringer til avisen.

«Eg hadde som mål å gjere dette enklast mogeleg for redaktøren, og skreiv etter mi meining ein balansert tekst. Det var ikkje eit lesarinnlegg frå meg, men ein hjelp til redaktøren for å løyse saka på minneleg vis.

Bygdebladet hadde ingen ytterligere kommentarer.